

Bilişsel Önyargıların Sanal Dünyada İncelenmesi: Second Life

Zeynep Gökçen Kaya
Temmuz Süreyya Gürbüz

İstanbul Bilgi Üniversitesi, Bilgisayar Bilimleri Bölümü

12.02.2010

Bilişsel Önyargı (Cognitive Bias)

- ▶ Amos Tversky ve Daniel Kahneman, 1972
- ▶ Bilişsel Bilimler + Sosyal Psikoloji
- ▶ Bilişsel Önyargı:
Rasyonel gerçekleri gözardı
Sezgiselliğin beyinsel aktiviteyi etkilemesi
Bir çeşit 'mantıklı olan'dan sapma eğilimi

Sosyal Sanal Dünya (Social Virtual World)

Sosyalleşme

Avatarlar

Oyunsal bir ortamda iletişim

1993, Worlds.net

47 +

İnternet Kullanıcısının Sosyalleşme Motivasyonu

Gittikçe popülerleşen Sosyal Sanal Ortam?

Sınırsızlık, çeşitlilik, özgürlük

'Mükemmel görünüm'

2009 itibariyle: 570.000.000 insan sosyal sanal dünya üyesi

Kafamızı Kurcalayan Soru

İnsan beyninin kaçınılmaz bilişsel önyargıları, Second Life gibi sonsuz yaratıcılıkla hareket edilebilecek bir sanal dünyada ne şekilde karşılık buluyor?

Second Life

Araştırmamıza Ait Bazı Bilgiler

- ▶ Yaklaşık olarak: Login geçirilen 115 saat, Sosyal etkileşim içinde 100 saat

Araştırmamıza Ait Bazı Bilgiler

- ▶ Yaklaşık olarak: Login geçirilen 115 saat, Sosyal etkileşim içinde 100 saat
- ▶ Ülke, yaş, cinsiyet gibi bilgiler girilmedi

Araştırmamıza Ait Bazı Bilgiler

- ▶ Yaklaşık olarak: Login geçirilen 115 saat, Sosyal etkileşim içinde 100 saat
- ▶ Ülke, yaş, cinsiyet gibi bilgiler girilmedi
- ▶ Seçilen Oyun Bölgesi: Yoğun popülasyon, yerel oyuncular, baskın konuşulan dil İngilizce

Araştırmamıza Ait Bazı Bilgiler

- ▶ Yaklaşık olarak: Login geçirilen 115 saat, Sosyal etkileşim içinde 100 saat
- ▶ Ülke, yaş, cinsiyet gibi bilgiler girilmedi
- ▶ Seçilen Oyun Bölgesi: Yoğun popülasyon, yerel oyuncular, baskın konuşulan dil İngilizce
- ▶ Gözlenmeye çalışılan önyargılar: Stereotyping, Deformatin Professionelle, Group Biases, Fundamental Attribution Error, Egocentric, Forrer Effect, Trait Ascription, Illusory Correlation

Araştırmamıza Ait Bazı Bilgiler

Bu bir oyun mu?

... After all, virtual worlds often enable the user to customize their virtual avatars appearance; real-world intergroup biases may find little foothold in such a fantasyland. Then again, social interactions among avatars remain core features of the virtual-world experience. If the virtual world is a compelling real-world social analog (Miller, 2007), the possibility remains that users will inadvertently import the entirety of their social psyche into their avatar, biases and all.(2009)

Paul W. Eastwick

İnsan Beyninin En Kaçınılmaz Önyargısı: Stereotyping

- ▶ Yapılan sosyal tanımlamalara ve varsayımlara göre insanlar, karşılaştıkları kişileri kategorize etmeye ve kimi kalıplara indirgemeye yönelik olurlar.

İnsan Beyninin En Kaçınılmaz Önyargısı: Stereotyping

- ▶ Yapılan sosyal tanımlamalara ve varsayımlara göre insanlar, karşılaştıkları kişileri kategorize etmeye ve kimi kalıplara indirgemeye yönelik olurlar.
- ▶ Fiziksel Dünyada: Stereotyping çeşitli referans noktalarına göre gözlenebilir; yaş, cinsiyet, fiziksel görünüm, etnik köken, vb.

İnsan Beyninin En Kaçınılmaz Önyargısı: Stereotyping

- ▶ Yapılan sosyal tanımlamalara ve varsayımlara göre insanlar, karşılaştıkları kişileri kategorize etmeye ve kimi kalıplara indirgemeye yönelik olurlar.
- ▶ Fiziksel Dünyada: Stereotyping çeşitli referans noktalarına göre gözlenebilir; yaş, cinsiyet, fiziksel görünüm, etnik köken, vb.
- ▶ Cinsiyet-odaklı bir stereotyping örneği...

Group Biases(Grupsal Önyargılar)

- ▶ İç-Grup Önyargısı (Ingroup Bias):

Group Biases(Grupsal Önyargılar)

- ▶ İç-Grup Önyargısı (Ingroup Bias):
- ▶ Ait olunan grubun diğer elemanlarına öncelikli ve toleranslı davranma, 'kayıрма' eğilimi

Group Biases (Grupsal Önyargılar)

- ▶ İç-Grup Önyargısı (Ingroup Bias):
- ▶ Ait olunan grubun diğer elemanlarına öncelikli ve toleranslı davranma, 'kayıрма' eğilimi
- ▶ Dış-Grup Önyargısı (Out-group Homogeneity Bias):

Group Biases(Grupsal Önyargılar)

- ▶ İç-Grup Önyargısı (Ingroup Bias):
- ▶ Ait olunan grubun diğer elemanlarına öncelikli ve toleranslı davranma, 'kayıрма' eğilimi
- ▶ Dış-Grup Önyargısı (Out-group Homogeneity Bias):
- ▶ Ait olunan grubun diğer elemanlarını, grup-dışı olanlardan daha çeşitli ve farklı görme, 'dışlama' eğilimi

Group Biases(Grupsal Önyargılar)

- ▶ İç-Grup Önyargısı (Ingroup Bias):
- ▶ Ait olunan grubun diğer elemanlarına öncelikli ve toleranslı davranma, 'kayıрма' eğilimi
- ▶ Dış-Grup Önyargısı (Out-group Homogeneity Bias):
- ▶ Ait olunan grubun diğer elemanlarını, grup-dışı olanlardan daha çeşitli ve farklı görme, 'dışlama' eğilimi
- ▶ Gruplaşma, bir içgüdü müdür?

Group Biases(Grupsal Önyargılar)

- ▶ İç-Grup Önyargısı (Ingroup Bias):
- ▶ Ait olunan grubun diğer elemanlarına öncelikli ve toleranslı davranma, 'kayıрма' eğilimi
- ▶ Dış-Grup Önyargısı (Out-group Homogeneity Bias):
- ▶ Ait olunan grubun diğer elemanlarını, grup-dışı olanlardan daha çeşitli ve farklı görme, 'dışlama' eğilimi
- ▶ Gruplaşma, bir içgüdü müdür?
- ▶ Sanal Dünya ve gruplaşma refleksi

Örnek 'newbie' Diyalogu

N. C.: Hiya Indigo
Indigo Neutron: hey
N.C.: Nice boots
Indigo Neutron: thanks
Indigo Neutron: are you playing in here for a long time?
N. C.: Under a week
N. C.: How about U
Indigo Neutron: me too
N. C.: Well you look more stylish than me
...
N. C.: tee hee. I'm still at the stage where I keep losing my hair and can't find it:)
Indigo Neutron: yeah for a long time I had just walked around naked
S.: lol so i am
N. C.: When I get better at this, I shall design myself some terrible underwear.
...
N. C.: I got lost in the NY subway
W.: ive got lost in london underground
S.: lol me 2
Indigo Neutron: these must be interesting experiments
N. C.: We shall learn and grow
N. C.: from our terrifying experiences
Indigo Neutron: maybe we won't learn anything at all

N. C.: You have an excellent point

Egocentric Bias(Egosantrik Önyargı)

- ▶ Egosantrik önyargı: kişinin grupsal bir hareketin tüm sonuçlarını kendi sorumluluğunda görme eğilimi
- ▶ Gerçek dünyada, evli çiftler üzerinde yapılan bir araştırma: Egosantrik Vs. Partner-odaklı Önyargı
- ▶ SL kullanıcılarında egosantrik önyargıya tanıklık edildi.

Deformation professionelle(Profesyonellerin Deformasyonu)

- Kişinin karşılaştığı her duruma, sahip olduğu profesyonel yeteneğinin perspektifinden yaklaşma eğilimi.

Deformation professionelle(Profesyonellerin Deformasyonu)

- ▶ Kişinin karşılaştığı her duruma, sahip olduğu profesyonel yeteneğinin perspektifinden yaklaşma eğilimi.
- ▶ Gerçek dünyadaki DP araştırmaları

Deformation professionelle(Profesyonellerin Deformasyonu)

- ▶ Kişinin karşılaştığı her duruma, sahip olduğu profesyonel yeteneğinin perspektifinden yaklaşma eğilimi.
- ▶ Gerçek dünyadaki DP araştırmaları
- ▶ İnsanların, profesyonelliklerini SL'de de ortaya koyma eğilimi gözlemlendi.

Fundamental Attribution Error(Esaslı Yaklaşım Hatası)

- Kişinin, karşılaşılan insanın spontane davranışlarını, o insan hakkındaki önbilgilerinden bağımsız değerlendirememesi hali.

Fundamental Attribution Error(Esaslı Yaklaşım Hatası)

- ▶ Kişinin, karşılaşılan insanın spontane davranışlarını, o insan hakkındaki önbilgilerinden bağımsız değerlendirememesi hali.
- ▶ Gerçek dünyadan bir örnek: basketbolcu gençlerle yapılan deney.

Fundamental Attribution Error(Esaslı Yaklaşım Hatası)

- ▶ Kişinin, karşılaşılan insanın spontane davranışlarını, o insan hakkındaki önbilgilerinden bağımsız değerlendirememesi hali.
- ▶ Gerçek dünyadan bir örnek: basketbolcu gençlerle yapılan deney.
- ▶ Kimi zaman: İnsanlar, karşılarındaki kişiyi değerlendirirken, karakterel bilgilere odaklanıp, durumsal ve spontane davranışları gözardı edebiliyorlar.

Fundamental Attribution Error(Esaslı Yaklaşım Hatası)

- ▶ Kişinin, karşılaşılan insanın spontane davranışlarını, o insan hakkındaki önbilgilerinden bağımsız değerlendirememesi hali.
- ▶ Gerçek dünyadan bir örnek: basketbolcu gençlerle yapılan deney.
- ▶ Kimi zaman: İnsanlar, karşılarındaki kişiyi değerlendirirken, karakterel bilgilere odaklanıp, durumsal ve spontane davranışları gözardı edebiliyorlar.
- ▶ SL'deki biliminsanımızın başına gelenler...

Observer-Expectancy Bias(Beklentili Gözlemci Önyargısı)

- ▶ Kendi SL karakterlerimizde gözlemlenen önyargı.

Observer-Expectancy Bias(Beklentili Gözlemci Önyargısı)

- ▶ Kendi SL karakterlerimizde gözlemlenen önyargı.
- ▶ Gözlemci kişinin, araştırmasındaki bulguları beklentisi yönünde manipüle etmesi.

Observer-Expectancy Bias(Beklentili Gözlemci Önyargısı)

- ▶ Kendi SL karakterlerimizde gözlemlenen önyargı.
- ▶ Gözlemci kişinin, araştırmasındaki bulguları beklentisi yönünde manipüle etmesi.
- ▶ Clever Hans deneyi.

Observer-Expectancy Bias(Beklentili Gözlemci Önyargısı)

- ▶ Kendi SL karakterlerimizde gözlemlenen önyargı.
- ▶ Gözlemci kişinin, araştırmasındaki bulguları beklentisi yönünde manipüle etmesi.
- ▶ Clever Hans deneyi.
- ▶ SL'de karşılaşılan çeşitli ilginç avatarlara, 'araştırmacı' kimliğimiz sonucu fazla abartılı bir arayışla yaklaşmak.

Son Olarak

- Beklenen: Yaratıcı ve sanal bir dünyada daha az önyargılı davranışlar gözlemek

Son Olarak

- ▶ Beklenen: Yaratıcı ve sanal bir dünyada daha az önyargılı davranışlar gözlemek
- ▶ Elde edilen: Sanal dünyada bilişsel önyargıların kaybolmadığı, hatta böylesi özgür bir ortamın önyargıları tetikleyebildiği gerçeği

Son Olarak

- ▶ Beklenen: Yaratıcı ve sanal bir dünyada daha az önyargılı davranışlar gözlemek
- ▶ Elde edilen: Sanal dünyada bilişsel önyargıların kaybolmadığı, hatta böylesi özgür bir ortamın önyargıları tetikleyebildiği gerçeği
- ▶ İlerde yapılacak araştırmalar için...

Kaynaklar

3d virtual world list, <http://arianeb.com/more3dworlds.htm>.
Cognitive bias, <http://www.sciencedaily.com/>
Ibm virtual world guidelines,
<http://domino.research.ibm.com/comm/researchprojects.nsf/pages/virtualworlds.ibmvirtualworldguidelines.html>.
Journal of virtual world research, <http://jvwresearch.org/index.php?cms=default,0,0>.
Kzero worldwide,<http://www.kzero.co.uk/>
Life in the metaverse, <http://virtualunderworld.net/wordpress/?p=1009>.
Nine questions on virtual world market research,
<http://freshtakes.typepad.com/slcommunicators/2008/01/nine-questions.html>
Report: Virtual worlds growth to skyrocket, <http://www.virtualworldsnews.com>
Second life kullanıcılarının second life'a yönelik görüşlerinin incelenmesi: Türkiye örneği,
<http://secondlifeanketi.zmrt.info/>
Virtual worlds popularity spikes, <http://www.virtualworldsnews.com>
Virtual worlds review, <http://www.virtualworldsreview.com/>
Book, B. (2004, October). Moving Beyond the Game: Social Virtual Worlds
Dell, K. (2008, May). How Second Life Affects Real Life
Donath, J. S. (1998). Identity and Deception In The Virtual Community. Communities in Cyberspace
Eastwick, P. W. and W. L. Gardner (2008). Is it a game? Evidence for social influence in the virtual world.
Psychology Press.

Kaynaklar

- Emerson, T. (2007, June). Artificial Intelligence, Cognitive Biases, and Global Risk. Online.
- Fincham, F. D. and T. N. Bradbury (1989). Percieved Responsibility for Marital Events: Egocentric or Partner-centric Bias? University of Illinois at Urbana-Champaign.
- FRANKLIN, M. E., J. HUPPERT, R. LANGNER, S. LEIBERG, and E. B. FOA (2005). Interpretation bias : A comparison of treated social phobics, untreated social phobics, and controls. Cognitive therapy and research.
- HOLMES, E. A., T. J. LANG, and D. M. SHAH (2009). Developing Interpretation Bias Modification as a 'Cognitive Vaccine' for Depressed Mood : Imagining Positive Events Makes You Feel Better Than Thinking About Them Verbally.
- Kumar, S., J. Chhugani, C. Kim, D. Kim, A. Nguyen, P. Dubey, C. Bienia, and Y. Kim (2008, June). Second Life and the New Generation of Virtual Worlds. IEEE Computer Society.
- Suler, J. (1996, May). Life at the Palace: A Cyberpsychology Case Study.
<http://wwwusr.rider.edu/suler/psyber/palacestudy.html>.
- Yee, N. (2007). Motivations of Play in Online Games. Online.
- Yee, N., J. N. Bailenson, M. Urbanek, F. Chang, and D. Merget (2007). The Unbearable Likeness of Being Digital: The Persistence of Nonverbal Social Norms in Online Virtual Environments. The Journal of CyberPsychology and Behavior.